

Авторський колектив

Алієв Роман Вагіфович — кандидат юридичних наук, доцент, старший офіцер відділення запобігання, виявлення злочинів та інших правопорушень, Запорізький зональний відділ Військової служби правопорядку;

Бесчастний Віктор Миколайович — доктор юридичних наук, професор, ректор Донецького юридичного інституту МВС України, Заслужений юрист України;

Делія Юрій Володимирович — кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри загально-правових дисциплін, Донецький юридичний інститут МВС України;

Дрозд Олексій Юрійович — доктор юридичних наук, доцент, завідувач докторантури та аспірантури, національної академії внутрішніх справ;

Іванов Іван Володимирович — кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри загальноправових дисциплін, Донецький юридичний інститут МВС України;

Ляшко Олександр Олександрович — кандидат юридичних наук, доцент, директор Навчально-наукового гуманітарного інституту, Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського;

Коломоєць Олександр Дмитрович — кандидат юридичних наук, доцент, Чергова частина ГУНП в Кропивницькій області;

Комісаров Сергій Анатолійович — кандидат юридичних наук, доцент, начальник ГУНП в Запорізькій області;

Лошицький Михайло Васильович — доктор юридичних наук, професор, ректор Національної академії прокуратури України;

Михайлов Руслан Іванович — кандидат юридичних наук, декан факультету підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції України, Донецький юридичний інститут МВС України;

Могілевський Леонід Володимирович — доктор юридичних наук, професор, учений секретар секретаріату Вченої ради Харківського національного університету внутрішніх справ;

Панченко Микола Анатолійович — кандидат юридичних наук, проректор, Донецький юридичний інститут МВС України;

Петков Сергій Валерійович — доктор юридичних наук, професор, директор Департаменту регіональних представництв, Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Фоменко Андрій Євгенович — кандидат юридичних наук, полковник поліції, Заслужений юрист України, ректор Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

Юнін Олександр Сергійович — доктор юридичних наук, доцент, підполковник поліції, директор навчально-наукового інституту заочного навчання та підвищення кваліфікації Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

ВСТУП

Кризова ситуація, що наразі виникла в Україні, спровокувала зростання порушень публічного порядку на вулицях міст та сіл. Старими методами вже не вдається стабілізувати ситуацію. Вже сьогодні ми маємо правоохоронну структуру нового формату - поліцію, яка є наступницею патрульно-постової служби. Проте, законодавство, що дісталось нам у спадок ще з часів адміністративно-командної системи: «Кодекс про адміністративні правопорушення», «Статут патрульно-постової служби», тощо – не в змозі задовольнити вимоги по забезпеченню публічного порядку, як правоохоронних органів нового формату, так і суспільства.

Проведення довгострокової Антитерористичної, а на сьогодні Операції Об'єднаних Сил на Сході країни вносить свої корективи в механізм забезпечення публічного порядку. Сьогодні, на перший план роботи правоохоронних органів, повинна ставитися задача можливості застосування швидкого реагування та акцент на попередження можливих правопорушень. Функції правоохоронних органів по забезпеченню публічного порядку мають бути чітко відпрацьовані, та закріплені на нормативному та правозастосовному рівні. Будь-які неузгодженості в роботі правоохоронних органів по забезпеченню публічного порядку – колізії, пробіли, тощо –автоматично породжують порушення режиму законності та спричиняють негативні наслідки для дотримання прав і свобод людини.

Враховуючи зростання напруги в суспільстві, погіршення в цілому криміногенної ситуації в державі, збільшення кількості порушень, саме в частині публічного порядку – потребує термінового оновлення нормативно-правове забезпечення в діяльності національної поліції з охорони публічного порядку, що, в свою чергу, упередить негативний вплив на внутрішню ситуацію в країні, та не допустить погіршення міжнародного іміджу України.

Чи не найголовнішою умовою інтеграції України в Європейське співтовариство було і залишається приведення національного законодавства до рівня міжнародних стандартів. Зменшення корупції в системі правоохоронних органів, підвищення захисту прав і законних інтересів громадян, гуманізація примусово-каральної діяльності держави, та зменшення адміністративної репресії - це є вимоги міжнародної спільноти, та прагнення українського суспільства.

Правила та норми поведінки, які на сьогодні встановлені чисельною кількістю нормативно-правових актів різних рівнів, а саме: «Правила пожежної безпеки», «Положення про порядок організації та проведення масових заходів», Закон України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення», тощо, через свою кількість та розпороченість норм породжують колізії та труднощі в їх ефективному

застосуванні. Саме тому, приведення правил поведінки у суспільстві та основ відповідальності за їх порушення до єдиного стандарту, закріпленого в одному нормативно-правовому акті, значно підвищить попередження, ефективність охорони та підтримання публічного порядку.

В українському законодавстві, для забезпечення суспільної безпеки та громадського порядку існує безліч правил та норм поведінки, які встановлені чисельними розрізненими нормативно-правовими актами – «Правила пожежної безпеки», «Положення про порядок організації та проведення масових заходів», Закон України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» та інші, які через свою чисельність та розпорошеність деліктних норм породжує колізії та труднощі в їх ефективному застосуванні.

Тож приведення правил поведінки у суспільстві та основ відповідальності за їх порушення до єдиного стандарту, закріпленого в одному нормативно-правовому акті, значно підвищить ефективність забезпечення публічного порядку. Виходом з цього є прийняття Закону України «Про публічний порядок», що сприятиме подальшому розвитку українського законодавства у напрямі адміністративних принципів захисту прав та свобод людини і громадянина, у відповідності до світових стандартів, та виховання громадян у дусі поваги до права закону і держави. Позасудовий розгляд справ про порушення публічного порядку сприятиме зменшенню навантаження на слідчі підрозділи Національної поліції та суди України. Вдосконалення законодавства щодо забезпечення публічного порядку сприятиме поліпшенню публічного порядку та організації діяльності Національної поліції України і відповідно захисту прав людини та громадянина.

Відтак, для оптимізації чинного законодавства України, та приведення його до міжнародних стандартів, вкрай необхідно вдосконалити законодавство України в сфері публічного порядку, що сприятиме адміністративним принципам захисту прав та свобод людини і громадянина, у відповідності до світових стандартів, та виховання громадян у дусі поваги до права Закону і Держави.

Незважаючи на актуальність цієї проблематики, монографічні дослідження адміністративно-правового напрямку, щодо регулювання діяльності підрозділів Національної поліції України потребують постійного наукового супроводу, тому є нагальна потреба в дослідженні сучасного стану адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України, особливостей елементів цього механізму, а також у розробленні науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України.

Розділ 1
**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Розпорядженням Кабінету Міністрів України №1118-р від 22 жовтня 2014 року «Питання реформування органів внутрішніх справ України» було схвалено розроблену Міністерством внутрішніх справ України Стратегію розвитку органів внутрішніх справ України та Концепцію першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ України.

Планом заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» у 2015 році, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України №213-р від 04 березня 2015 року, було передбачено завдання щодо розроблення законопроекту «Про Національну поліцію».

Метою прийняття зазначеного законопроекту мало стати створення Національної поліції в Україні – органу виконавчої влади, який служитиме суспільству і призначений для охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного порядку та громадської безпеки, надання поліцейських послуг.

02 липня 2015 року Верховна Рада України прийняла Закон України №580-VIII «Про Національну поліцію», який набрав чинності через три місяці з дня, наступного за днем його опублікування, а саме 07 листопада 2015 року, крім: пунктів 1, 2, 3, 7 - 13, 15, 17 - 18 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 580-VII, які набрали чинності з дня, наступного за днем його опублікування, а саме 07 серпня 2015 року; частини сьомої статті 15 та частини п'ятої статті 21 Закону №580-VIII, які набрали чинності з 01 січня 2017 року.

Щодо поліцейських підрозділів патрульної поліції в місті Києві Закон №580-VIII набрав чинності з дня його опублікування, а саме 06 серпня 2015 року.

Щодо поліцейських підрозділів патрульної поліції в містах Одесі та Львові Закон №580-VIII набрав чинності з 20 серпня 2015 року.

З дня опублікування цього Закону всі працівники міліції (особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ), а також інші працівники Міністерства внутрішніх справ України, його територіальних органів, закладів та установ вважаються такими, що попереджені у визначеному порядку про можливе майбутнє звільнення через скорочення штатів

Працівники міліції, які виявили бажання проходити службу в поліції, за умови відповідності вимогам до поліцейських, визначеним цим Законом, упродовж трьох місяців з дня опублікування цього Закону можуть бути прийняті на службу до поліції шляхом видання наказів про призначення за їх згодою чи проходження конкурсу на посади, що заміщуються поліцейськими, у будь-якому органі (закладі, установі) поліції. Посади, що пропонуються даним особам, можуть бути рівнозначними, вищими або нижчими щодо посад, які ці особи обіймали під час проходження служби в міліції.

Працівники міліції, які відмовилися від проходження служби в поліції та/або не прийняті на службу до поліції в тримісячний термін з моменту попередження про наступне звільнення, звільняються зі служби в органах внутрішніх справ через скорочення штатів. Дані особи можуть бути звільнені зі служби в органах внутрішніх справ до настання зазначеного терміну на підставах, визначених Положенням про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України №114 від 29 липня 1991 року.

Перебування працівників міліції на лікарняному чи у відпустці не є перешкодою для їх звільнення зі служби в органах внутрішніх справ відповідно до «Прикінцевих та перехідних положень» цього Закону.

Кабінет Міністрів України своєю постановою №641 від 02 вересня 2015 року постановив утворити Національну поліцію України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України.

Положення про Національну поліцію України затверджено постановою Кабінету Міністрів України №877 від 28 жовтня 2015 року.

Ураховуючи значення та роль Національної поліції України у виконанні завдань із охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтриманні публічної безпеки і порядку, Президент України своїм Указом №693/2015 від 09 грудня 2015 року постановив установити в Україні свято День Національної поліції України, яке відзначати щорічно 04 серпня – у день підписання Президентом України Закону України «Про Національну поліцію».

Національна поліція України – є центральним органом виконавчої влади;

- організація, повноваження та порядок діяльності центральних органів виконавчої влади України визначені Законом України №3166-VI від 17 березня 2011 року «Про центральні органи виконавчої влади»;

- служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини;

- повна назва компанії "НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ", організаційно-правова форма "ОРГАН ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ", ЄДРПОУ: 40108578

Проблема забезпечення реалізації, охорони і захисту прав, свобод та законних інтересів громадян на нинішньому етапі розбудови держави набула особливої актуальності. Конституцією України гарантується державний захист прав та свобод людини і громадянина. Для Національної поліції України виконання цього положення Основного Закону є одним з головних завдань.

Національна поліція України зобов'язана забезпечувати охорону прав і свобод людини, а поліцейський, при виконанні своїх службових обов'язків, керуватися наступними принципами: відсутність упередженості; неухильне додержання закону; жодні надзвичайні обставини, а також вказівки посадових осіб не можуть розглядатися як підстава для порушення прав громадян; гуманне ставлення до особи; поважання гідності тощо);

- служить суспільству шляхом протидії злочинності;

Поняття «протидія злочинності» містить два аспекти: кримінально-правовий і кримінологічний. Кримінально-правовий аспект становить діяльність правоохоронних органів з виявлення й розслідування злочинів, виявлення винних осіб і притягнення їх до встановленої законом відповідальності, судовий розгляд кримінальних справ і виконання покарань.

Кримінологічний аспект становить діяльність правоохоронних і інших органів із виявлення існуючих детермінант злочинності, їх усунення, ослаблення, нейтралізації, а також попередження виникнення нових;

- служить суспільству шляхом підтримання публічної безпеки і порядку.

Законодавець визначив Національну поліцію України як головного організатора загальної адміністративно-правової системи підтримання публічної безпеки і порядку. Поліція надає поліцейські послуги у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку.

Для реалізації зазначеної функції наказом Міністерства внутрішніх справ України №773 від 10 серпня 2016 року затверджено Порядок організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку.

Згідно зазначеного Порядку до забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку залучаються:

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	6
РОЗДІЛ 2 ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	33
РОЗДІЛ 3 СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	44
РОЗДІЛ 4 СТАТУС НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	69
РОЗДІЛ 5 ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	92
РОЗДІЛ 6 ЗАСТОСУВАННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ.....	134
РОЗДІЛ 7 ПОРЯДОК ДОБОРУ КАНДИДАТІВ НА СЛУЖБУ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	163
РОЗДІЛ 8 ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ В ПОЛІЦІЇ.....	202
РОЗДІЛ 9 ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	287